

וּבְכֵן תֵּן פֶּחָדֶךָ

כתה א' - נצבים וילך

ראש השנה - תשע"ד

"תלמוד תורה" כלל חסידי
מודיעין צילית

מהומה בבית הפריץ. סכום כסף גדול נגנב
ונעלם, ואין שום עקבות וסימנים שיוכלו
לסיע בתפיסת הגנב. הפריץ השתולל מכעס,
וכמו במקרים רבים אחרים החליט להפנות
את זעמו כלפי היהודים.

זה היה בעיר אניפולי, באותם ימים היו
הפריצים בעלי שלטון ועצמה חסרת גבולות
באזור שיפוטם. בידם היה לעשות ככל
העולה על רוחם, והם אכן נהגו כך.

הוציא הפריץ צו ובו הודעה כי אם לא ימצא
הגנב בתוך זמן מגבל, או לחלופין לא יחזר
הכסף הגנוב, אחת יהיה דינם של יהודי העיר
והסביבה כלה, וכלם יגרשו מבתיהם
וממקורות פרנסתם.

בעיר קמה יללה. איך יוכלו למצא את
הגנב? ואם לא ימצא, מנין ישיגו סכום כסף

גבוה כל כך? הבינו היהודים כי מצבם בכי
רע.

בצר להם נגשו נכבדי הקהלה אל הצדיק
רבי זושא מאניפולי. הם ספרו לו את כל
המאורע, והצדיק האזין להם בקשב רב. לאחר
מכן בקש לקרא לאחד האורחים שבקרו אצלו
באותה עת. זה היה גביר גדול מהעיר קורין,
אשר שמו הלך לפניו והיו לו מהלכים בין
הפריצים.

פנה הצדיק אל הגביר: "גש נא אל הפריץ
ואמור לו כי יכל הוא לסמוך עלי שאחזיר לו
את כל כספו במלאת שנה מהיום".

בטוח בהבטחת הצדיק הלך הגביר אל
הפריץ ומסר לו את דברי רבי זושא. הוא אף
מסר לפריץ שטר ערבון על כל הסכום, ובו
נכתב כי אם רבי זושא לא יחזיר לפריץ את
הכסף, יהיה הגביר ערב לשלם מכיסו את כל

הסכום. נחה דעתו של הפריץ ויחסו ליהודים
חזר והשתפר.

הגביר חזר לעירו. הוא היה משכנע כי
במשך השנה יכתת רבי זושא את רגליו
בקהלות ישראל. במשך פרק זמן ארך כזה
אולי יצליח לקבץ את הסכום הענק למצוות
"פדיון שבויים" של עיר ואם בישראל.

מפעם לפעם התעניין אם אכן יצא רבי זושא
למסעות אסוף כספים, והפתע לשמע כי סדר
היום בחצרו של רבי זושא מתנהל כרגיל, ולא
נראה כי הוא מתכנן מסע כלשהוא. בלבו של
הגביר החלו להתעורר חששות. יתכן שבסוף
השנה יאלץ לשלם את כל הסכום העצום
מכיסו ולפרוע את שטר הערבון שנתן לפריץ.
אזר הגביר אמצו ושוב נסע לאניפולי, מתוך
כונה לזרז את הצדיק לפעל להשגת הכסף.
הוא התאמץ לכבש את דאגתו ולדבר ביראת

הַכְּבוֹד הָרְאוּיָהּ, אֶךְ הַתְּקַשָּׁה לְהַסְתִּיר אֶת
הַדָּאָגָה לְכִסְפוֹ. כָּל עוֹד דִּבֵּר לֹא עָנָהוּ הַצִּדִּיק
מִטּוֹב וְעַד רָע, אוֹלָם כְּשֵׁסִים הַגְּבִיר לְדַבֵּר
הַגִּיב רַבִּי זֹשָׁא בְּמִשְׁפָּט קֶצֶר: "אֵל תְּדַאֵג,
מִכִּיסְךָ לֹא תִצְטָרֵךְ לְשֵׁלֶם פְּרוּטָה".

תְּקוּפַת הַשָּׁנָה עֲמָדָה לְהַסְתִּים. רַבִּי זֹשָׁא
זָמַן אֵלָיו שׁוֹב אֶת הַגְּבִיר וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְהוֹדִיעַ
לְפָרִיץ כִּי בְיוֹם מִלְאוֹת שָׁנָה יִכְנֹס אֶת כָּל שָׁרָיו
וְעַבְדָּיו וְכָל בָּאֵי בֵיתוֹ לְמִסְדֵּר מְסֻדָּר, וְאָף הוּא,
רַבִּי זֹשָׁא, יָבוֹא לְשֵׁם. בְּמַעֲמַד הַהוּא, הַבְּטִיחוֹ
הַצִּדִּיק, יַחְזֹר לְפָרִיץ סָכּוּם הַגְּנָבָה.

הַבִּקְשָׁה הַמִּיחָדָת עוֹרָרָה הַתְּרַגְּשׁוֹת בְּבֵית
הַפָּרִיץ, שֶׁהֵבִינוּ כִּי נִכּוֹנָה לָהֶם הַפֶּתְעָה עַל יְדֵי
הַצִּדִּיק, שֶׁהִיא יְדוּעָה כְּעוֹשָׂה נִפְלְאוֹת. בְּצִפְיָהּ
דְּרוּכָה הַמִּתִּינוּ גַּם בָּאֵי בֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי זֹשָׁא,
וַיִּתֵּר מִכָּלֶם הַגְּבִיר, שְׁבִימִים הָאֲחֵרוֹנִים הִיא
שָׁרָיו בְּמַתַּח רַב.

בְּהִגִּיעַ הַיּוֹם, כִּנֵּס הַפְּרִיץ אֶת כָּל בְּנֵי בֵּיתוֹ
וּמִשְׁרָתָיו בְּאוֹלָם גָּדוֹל, וְהִמָּתִין לְבּוֹא הַצַּדִּיק.
הַכֹּל הִבִּיטוּ בְּרַבִּי זֹשָׁא בִּירְאֵת כְּבוֹד,
כְּשֶׁהוֹפִיעַ וּמָקְלוֹ בִּידּוֹ. הוּא בִּירַךְ אֶת הַפְּרִיץ
בְּשָׁלוֹם וְאַחֵר כֶּךָ עָמַד וְסָקַר אֶת כָּל הָעוֹמְדִים.
לִפְתָּע פָּנָה הַצַּדִּיק אֶל הַפְּרִיץ וְשָׁאֵל:

"הֲאֵם לֹא חָסַר כָּאֵן מִיִּשְׁהוּ מִמִּשְׁרָתִי

הַפְּרִיץ?"

צוּה הַפְּרִיץ לַעֲבֹר וּלְחַפֵּשׁ הֵיטֵב בְּכָל
אַחֲזָתוֹ, וְאַכֵּן, הַחֲפוּשִׁים נִשְׁאוּ פָּרִי. בְּאַרְוֹת
הַסּוּסִים נִמְצָא אֶחָד הַמִּשְׁרָתִים, עוֹבֵד נְחוּת,
שֶׁתִּפְקִידוֹ הָיָה לְאַסֹּף אֶת הַזָּבֵל בְּאַרְוֹת
וּלְהַבִּיאוֹ לְמָקוֹם אִיסוּפוֹ בְּקֶצֶה הָאַחֲזָה.

חִישׁ מִהֵר הִבְהִיל הַמִּשְׁרָת אֶל אוֹלָם
הַהֶתְכַנְסוֹת וְעָמַד בֵּין חֲבֵרָיו, עַל פָּנָיו אֶרְשֶׁת
תְּמִימָה וְאַדִּישָׁה, כֹּלֹא יוֹדֵעַ לְשֵׁם מֶה כָּל
הַהֶתְכַנְסוֹת הַזֹּאת.

רַבִּי זֹשָׁא כְּבִיכּוּל אָף לֹא הִבָּחִין בּוֹ, וּפְתָאם
פְּתַח וְקָרָא בְּקוֹל גָּדוֹל אֶת הַמְּלִים מִתְּפִלַּת
הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים: "וּבִכְן תֵּן פְּחָדְךָ הַשֵּׁם
אֱלוֹקֵינוּ עַל כָּל מַעֲשִׂיךָ, וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מָה
שֶׁבָּרָאת..."

בְּאוֹתוֹ רָגַע הַתְּרַחֵשׁ דְּדִבֵּר מוֹזֵר. בְּהִלָּה בְּלִיתִי
מִסְבָּרַת נִפְלָה פְּתָאם עַל אוֹתוֹ מְשִׁירַת, וְשִׁנּוּ
נִקְשׁוּ מֵרַב פְּחַד וְרַעְדָּה. בְּרַגְלִים כּוֹשְׁלוֹת יֵצֵא
מִמָּקוֹמוֹ וְהִתְקַדֵּם בְּקִשִּׁי, עַד שֶׁעָמַד לִפְנֵי רַבִּי
זֹשָׁא, וּפָנָה אֵלָיו בְּתַחֲנוּנִים שִׁיפְסִיק אֶת
דִּיבּוּרָיו.

"מָה רְצוֹנְךָ?", שָׁאֵל הַפְּרִיץ, שֶׁעָדִין לֹא הִבִּין
אֶת פֶּשֶׁר הַהִתְרַחֲשׁוֹת. אוֹ אִזְ הוֹדָה הַמְּשִׁירַת
בְּקוֹל בּוֹכִים, כִּי הוּא זֶה שֶׁגָּנַב אֶת הַכֶּסֶף...

כָּל הַנוֹכְחִים הוֹכּוּ בְּתִדְהֻמָּה. הֵם לֹא צָפוּ
לְהִתְפַּתְחוֹת כָּזֹאת. קָשָׁה הָיָה לָהֶם לְקַלֵּט אֶת
הַמַּחֲזָה שֶׁרָאוּ עֵינֵיהֶם הַצַּדִּיק אָמַר כְּמָה מְלִים

סְתוּמוֹת וּפְתָאם הוֹדָה הַמֶּשֶׁרֶת בְּגִנְבָּה.
שׁוּמְרֵי הַפְּרִיץ כָּבֵר תִּפְסוּ בוֹ בַּחוּזְקָה, וְרַבִּי
זוֹשָׁא אָמַר לָהֶם: "לֵכוּ עִמּוֹ וַיָּבִיֵא אֶת הַכֶּסֶף
מִמָּקוֹם מְסֻתוֹרוֹ".

הֵלֶךְ הַמֶּשֶׁרֶת וְעִמּוֹ הַשׁוּמְרִים, עַד שֶׁהִגִּיעוּ
לְאֲרוֹת הַסּוּסִים. שָׁם, מִתּוֹךְ חֲפִירָה עֲמֻקָּה,
הוֹצִיא הַגָּנֵב צָרוּר גָּדוֹל, כְּפִי שֶׁהֶחֱבִיאוּ שָׁם
לְאַחַר הַמַּעֲשֶׂה, וּמָסְרוּ לַיָּדֵיהֶם. לֹא עָבְרוּ
רְגָעִים אֶחָדִים וּבִידֵי הַפְּרִיץ הַמִּשְׁתָּאָה הָיָה כָּל
הַסָּכּוּם שֶׁנִּגְנַב בְּשַׁעֲתוֹ.

הַפְּרִיץ וְאֲנָשָׁיו נֹכְחוּ לִרְאוֹת בְּעֵינֵיהֶם
בְּנִפְלְאוֹת הַצְּדִיק, וְלֹא פָסְקוּ מִלְּהִל אֶת
אֱלֹהֵי הַיְּהוּדִים הַמַּעֲמִיד לָהֶם אֲנָשִׁים קְדוֹשִׁים
וְצְדִיקִים, וּמִגֵּן עֲלֵיהֶם בְּכָל עֵת.